

LICHAAM, ZIEL EN GEEST (2) bij de schepping hjms

Geliefde broeders en zusters, in dit Deel ga ik nog wat verder in op de functies van het lichaam, de ziel en de geest van de mens, zoals God het bedoelde toen Hij het eerste mensenpaar schiep.

Het lichaam

Het lichaam is het fysieke deel van de mens en de aardse en vleselijke woning van zijn werkelijke persoonlijkheid. Die persoonlijkheid uit zich via zijn ziel en zijn geest. Ik gebruik bewust de term "aardse woning", omdat het lichaam van de mens zich uitsluitend in de zichtbare, materiële wereld op aarde kan bewegen en daar kan functioneren. Het lichaam is dan ook gemaakt van het stof der aarde en zal eens tot dat zelfde stof wederkeren.

Omdat het lichaam alleen op aarde kan functioneren is het daarom ook de fysieke zetel van (lichamelijke) zintuigen, waardoor de mens indrukken vanuit de buitenwereld kan ontvangen. Maar het lichaam gebruikt de zintuigen niet alleen om indrukken uit de buitenwereld te ontvangen. Het lichaam kan die indrukken verwerken (interpreteren). Vervolgens communiceert het lichaam met de ziel en de geest. Het lichaam deelt de ontvangen indrukken als het ware mede aan de ziel en de geest.

Hierna zullen we zien dat ook de ziel en de geest van de mens indrukken kunnen ontvangen, verwerken en doorgeven. Met andere woorden ook de ziel en de geest hebben als het ware zintuigen. In Overzicht 2 komt dit tot uitdrukking.

De geest

De geest van de mens is dat deel in de mens, dat in staat stelt om waarachtig te leven, dat wil zeggen, dat is bedoeld om direkt met God te communiceren en met Hem gemeenschap te hebben en die gemeenschap ook te onderhouden.

De functie van onze geest is dus om ons in een steeds inniger relatie met God te brengen. In Deel 1 zagen we dat dit door God mogelijk werd gemaakt door het eten van de boom des levens. Deze boom is een schaduwbeeld van het Woord van God.

De bijbel zegt voorts, dat alleen de geest (van de mens) God kan wérkelijk aanbidden (Joh. 4:24). God is immers Geest, zodat zij die Hem aanbidden, dat in de geest moeten doen.

Br. J.S. Pasterkamp zegt dat de geest van de mens door God werd geschapen om te kunnen functioneren in de onzichtbare, geestelijke wereld. De mens is daarom uniek. God schiep de engelen (geestelijke wezens) om in de onzichtbare, geestelijke wereld te functioneren. God schiep ook de dieren, die uitsluitend in de zichtbare, aardse wereld kunnen functioneren. Dieren hebben dan ook niet die bijzondere geest (de Geest van God), waardoor zij gemeenschap met God kunnen hebben en een woning voor Hem kunnen zijn (1 Cor. 6:19). God schiep echter de mens om in beide werelden te kunnen functioneren. Via zijn lichaam in de aardse wereld, doch via zijn geest in de onzichtbare, geestelijke wereld. God bepaalde voorts dat de mens heerschappij over de aarde en over de dieren zou voeren (Gen. 1:28).

Als de geest dat deel van de mens is dat met God communiceert, gebeurt dit volgens wijlen br. Derek Prince door zijn volgende onderdelen:

- het geweten
- het bewustzijn
- de intuïtie

Wijlen br. L.F. Noll rekent echter het geweten tot de geest.

Wie heeft er gelijk? Ik denk allebei. Omdat de Heilige Geest via het geweten tot de mens

spreekt, mag men inderdaad het geweten tot de geest van de mens rekenen. Maar omdat ná de zondeval de geest van de mens gestorven was en het geweten desondanks tóch nog tot de mens kan spreken om hem (door de Heilige Geest) van zijn zonden te overtuigen en hem tot bekering te brengen, kan men het geweten ook tot de ziel rekenen.

De betekenissen van de drie door Derek Prince genoemde termen liggen heel dicht bij elkaar en zijn volgens het woordenboek als volgt:

- Het geweten is het vermogen om te kunnen onderscheiden tussen het goede en het kwade. Hierna zullen we zien dat de bijbel dit nét iets genuanceerder beschouwt.
- Het bewustzijn is het vermogen tot het beseffen van een bepaalde gesteldheid (zaak of waarheid).
- De intuïtie is de innerlijke, onmiddellijke aanschouwing van een zaak of waarheid zonder redenerend denken, doch als bij ingeving.

Geliefde broeders en zusters, juist over het geweten wil ik graag iets meer zeggen. Het woord “*geweten*” in het Nieuwe Testament is de vertaling van het Griekse “*sun'eidesis*”, dat “*zich van iets bewust zijn, in gedachten voor je zien*” betekent. Mochten wij hebben gezondigd, dan wil dit zeggen dat we steeds vóór ons zien, wélke zonde we hebben gedaan (Ps. 51:6). Daarom is het ook zo gevaarlijk om onze ogen te voeden met onreine en/of materiële dingen. Want ze verontreinigen ons geweten. Het is heel belangrijk om ons geweten zuiver te houden (1 Petr. 2:19).

Het tegendeel is óók waar, ons geweten kan ons ook van zonde ontlasten, in het geval dat er geen beschuldiging is. Uiteraard alleen in de gezonde situatie dat we ons geweten niet als het ware met een brandijzer hebben dichtgeschroeid (1 Tim. 4:2).

Het woord “*sun'eidesis*” komt van het werkwoord “*sun'eido*” dat “*samen (met iemand anders) weten, zien, verstaan en begrijpen*” betekent.

Het geweten is dus het deel van de mens, dat wéét. Samen met God! Zowel aangaande het goede als met betrekking tot het kwade. 1 Cor. 2:11 – “*Want wie van de mensen weet, hetgeen des mensen is, dan de geest des mensen, die in hem is? Alzo weet ook niemand, hetgeen Gods is, dan de Geest Gods.*”

Het geweten is daarmee ook het gebied, waarin de Heilige Geest contact met de geest van de mens zoekt. Andersom kan de geest van de mens slechts contact met God hebben door en via de Heilige Geest. God wil dat wij Hem leren kennen (1 Cor. 13:12; Fil. 3:10).

Joh. 16:8 maakt ons duidelijk dat de Heilige Geest de wereld overtuigt van zonde, van oordeel en van gerechtigheid. Dat doet de Heilige Geest via het geweten, óók bij ongelovige mensen. Leest u in dit verband beslist eens Rom. 1:19-21.

Als we hebben gezondigd zal de Heilige Geest ons geweten onrustig maken, waarna Hij een kans zoekt om tot ons te spreken. En als we iets willen ondernemen en we hebben er ernstig voor gebeden of zelfs Gods Woord ontvangen, dan zal de Heilige Geest ons via de rust in ons geweten tonen, dat we op de goede weg zijn.

In Joh. 8:1-11 waar een overspelige vrouw door de omstanders werd beschuldigd en geoordeeld, acteerde de Heilige Geest op de levende Woorden van Jezus en overtuigde het geweten van de schriftgeleerden en farizeeën van hun eigen zonden.

Joh. 8:9a – “*Maar zij, dit horende, en van hun geweten overtuigd zijnde, gingen uit, de een na den andere, beginnende van de oudsten tot de laatsten;*”

In Rom. 8:16 lezen we, dat de Heilige Geest via ons geweten contact met ons maakt om ons te overtuigen dat we kinderen Gods zijn (geworden): “*Dezelve Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn.*”

De ziel

De ziel is het unieke, individuele zelfbewustzijn en hét kenmerkende van de mens. De ziel bepaalt de identiteit en de persoonlijkheid van de individuele mens. Hoe wordt die unieke

identiteit en persoonlijkheid zichtbaar en openbaar? Door zijn wil, zijn emoties (gevoelens), zijn karakter (mate van genegenheid), zijn gedachten en zijn verstand. De ziel is dus de zetel en de samenstelling van al deze elementen.

De ziel van de mens toont zich aan de buitenwereld op twee verschillende manieren. Het spreekt voor zich dat de wil van de mens hierbij steeds doorslaggevend is. De ziel uit zich:

- via haar emoties (gevoelens) als resultaat van het karakter én,
- via haar beslissingen (als resultaat van het verstand).

Tot het verstand behoren inzicht en vermogen om te verstaan, menselijke wijsheid en menselijke kennis in de zin van weten. Het verstand kan zich bewegen via de gedachten (het gebied van het denken). De bijbel noemt dit soms de overleggingen des harten (Hebr. 4:12).

De emoties en gevoelens worden bepaald door het karakter, maar ook door de gedachten, welke zoals we zagen bepaald worden door het verstand, maar daarnaast óók door de omstandigheden (onder andere gebeurtenissen en dingen die we zien – begeerte der ogen).

De wil is wellicht het meest centrale deel van de ziel. Het ego van de mens (NB, die grote IK) behoort dus tot de ziel en is daarmee onderhevig aan de emoties en het karakter.

Derek Prince stelt dat de ziel zich uit in drie kreten: *“Ik wil, ik denk, ik voel”*. Er zijn dus blijkbaar drie belangrijke gebieden in de ziel, namelijk de wil, het verstand en de emoties (de gevoelens). Omdat elk mens hierin meer of minder verschillend is, is elk mens uniek. Elke beslissing van de mens komt dus voort uit zijn eigen wil. Een wilsbeslissing is een produkt van zijn ziel. De ziel is er verantwoordelijk voor. Met deze constatering raken we ook de kern van het antwoord op de vraag hoé het eigenlijk mogelijk was, dat de eerste mens (Adam) tot zonde werd verleid.

De zondeval heeft met de wil van de mens te maken. God schiep de mens met een vrije wil. Hij komt nooit aan de wil van de mens. De mens mag kiezen om ongehoorzaam te zijn en zonder God te leven. Hij kan er ook voor kiezen om te gehoorzamen en mét Hem te leven. Broeders en zusters, God móést de mens wel een vrije wil geven, want zonder een vrije wil zou de mens zich nooit écht in Gods tegenwoordigheid kunnen verheugen of écht naar God verlangen. Zonder vrije wil zou de mens weliswaar een volmaakt schepsel zijn, doch ook slechts een werktuig zonder bewustzijn. Dit soort volmaaktheid is in werkelijkheid niet écht volmaakt, want de mens is dan een willoze slaaf, die gedwongen wordt tot daden waaraan hij geen echte vreugde kan beleven, omdat hij geen eigen keus had.

Daarom wilde God ook niet, dat wij willoze slaven van de Wet zouden zijn, die persé móeten gehoorzamen, maar Hij wil dat wij vrijwillig uit genade Hem liefhebben en Jezus zullen dienen (Gal. 3:10-13,24-28; 4:4-9,24-25).

Een mens met een vrije wil is het tegenovergestelde van de bovengenoemde zielloze volmaaktheid. Hij kan kiezen om te zondigen, maar kan ook kiezen om God van harte lief te hebben. Met zijn ziel kan hij ook besluiten om God te danken en te prijzen. Máár,....., de mens kan God met zijn ziel nooit in Geest en in waarheid aanbidden (Joh. 4:23-24). Helaas kozen Adam en Eva voor de zonde.

Schematisch overzicht

Broeders en zusters, de hierna volgende twee schema's geven een overzicht van het functioneren van lichaam, ziel en geest. Omdat het geweten van de mens, zoals ik hiervoor reeds verklaarde, zowel tot zijn geest als tot zijn ziel kan worden gerekend (als het ware tussen beide gebieden functioneert, cq. schakelt), heb ik dit ook in beide schema's met pijlen tot uitdrukking proberen te brengen.

En wat hier geldt voor het geweten, geldt ook voor de wil. De wil van de mens behoort allereerst duidelijk tot het terrein van zijn ziel, want een geestelijk dode, onwedergeboren mens

kan zijn wil nog uitoefenen. Maar toch sprak Jezus óók over de wil van de geest (Matt. 26:41; Mark. 14:38), namelijk dat “*de geest gewillig is,*”. De wil van de mens kan zich blijkbaar uitstrekken tot het terrein van de geest. Immers, wij moeten onze wil op onze bekering plaatsen. Want als onwedergeboren mens is onze geest en ons geloof immers morsdood. Daar is dus het plaatsen van onze wil op de wil van God absoluut cruciaal. Zonder die specifieke wil komen we er niet en gaat de wedergeboorte aan ons voorbij.

Overzicht 1 *indeling functies*

	lichaam	ziel	geest
functie	woning van ziel en geest van de mens	de unieke identiteit en persoonlijkheid van de individuele mens	het onderhouden van innige relatie met God
tot uiting gebracht door		karakter emoties geweten gedachten verstand wil	intuïtie bewustzijn geweten
		►►► ►►►	◀◀◀

Schema 2 *indeling zintuigen*

	lichaam	ziel	geest
gevoel		genegenheid	liefde (achapé)
gehoor		herinnering	geloof
reuk		geweten	aanbidding
gezicht		verbeelding	hoop
smaak		verstand	wijsheid en kennis Gods
		►►►►►►►	

Broeders en zusters, graag wil ik Schema 2 nog nader toelichten. Het is algemeen bekend dat het lichaam via de zintuigen indrukken uit de buitenwereld ontvangt, verwerkt en doorgeeft. Maar ook de ziel en de geest van de mens ontvangen en verwerken indrukken en hebben als het ware dus zintuigen.

Uiteraard hoef ik niet uit te leggen wat de zintuigen van het lichaam precies inhouden. Dit is algemeen bekend. Maar ik wil u wel wijzen op het feit dat de zintuigen van de ziel van een hogere orde zijn dan de zintuigen van het lichaam, terwijl de zintuigen van de geest weer van veel hogere orde zijn dan die van de ziel. Dit is ook logisch! God schiep de mens naar lichaam, ziel en geest, waarbij Hij wilde dat de geest met Hem in gemeenschap zou zijn en

voorts zou heersen over lichaam en ziel. De geest had dus de hoogste orde. Het lichaam met al zijn vleselijke kwalificaties had de laagste orde.

En zoals u ook in Schema 2 kunt zien, kunnen de zintuigen van de ziel zelfs niet tippen aan de kwaliteit van de zintuigen van de geest.

De geestelijke zintuigen

Uit mijn aantekeningen van een prediking in 1983 van wijlen br. L.F. Noll leid ik het volgende af:

- Wat het lichamelijke zintuig gevoel voor het lichaam is, is genegenheid van de ziel en is liefde (achapé) voor de geest.
Genegenheid is vergelijkbaar met het voelen door het lichaam. Genegenheid is immers met het hart voelen voor een andere persoon. Doch de mens is uit zichzelf niet tot méér in staat. Hij is slechts in staat tot genegenheid (beperkte menselijke liefde) en vriendschap en niet meer dan dat. En die genegenheid en menselijke liefde wil hij daarbij slechts geven aan de mensen die hem goed gezind zijn. Menselijke genegenheid en liefde is dus in principe egoïstisch. Wat een tegenstelling met God. Zelfs moederliefde heeft nog niet de standaard van de Liefde van God, Die Zijn eigen Zoon prijs gaf om het vijandige mensdom te redden. Maar toch wil God via de Heilige Geest aan de mens ook die Liefde geven als kwaliteit van de geest (Rom. 5:5).
- Wat het gehoor (de oren) is voor het lichaam, is de herinnering voor de ziel en is het geloof voor de geest.
Herinneren is als het ware “horen” in het verleden. Maar ieder mens weet wel hoe vaak zijn geheugen en zijn herinneringen hem voor de gek houden. Daarbij hebben onze herinneringen vaak alles te maken met ons oude vleselijke leven, toen we nog ver van God leefden. Maar als wij het Evangelie, het Woord van God, horen, dan herinneren wij (de ziel) alles wat we fout hebben gedaan en ál onze zonden. We brengen ze bij het kruis en belijden ze bij God. Door het horen van het Woord van God komt vervolgens het geloof als Gods gave in onze geest tot stand. We geloven dat onze zonden door Jezus zijn vergeven en dat we zijn vrijgemaakt. Rom. 10:17 – *“Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods,”*
- Wat de reuk (de neus) is voor het lichaam, is als het (ge-)weten voor de ziel en is als de aanbidding voor de geest.
Het weten van de ziel brengt de mens geen zaligheid, want de letter doodt slechts en verwijdert ons nog verder van God (2 Cor. 3:6b). Slechts de Heilige Geest kan ons het (eeuwige) leven geven en Hij acteert niet op het weten en kennen van Gods Woord, maar op het doen. Dan wordt Hij actief. Het weten van Gods Woord maar vervolgens niet doen, heeft tot gevolg dat uiteindelijk het menselijk geweten wordt dichtgeschroeid (1 Tim. 4:2).
Als wij Gods Woord gehoorzamen, dan is dat voor Hem het bewijs van onze liefde (Joh. 14:20,23). Het van harte liefhebben van God is voor Hem als aanbidding. Maar, de mens kan God alléén aanbidden in waarheid, dus met een rein geweten en in de geest (Joh. 4:23-24). Het is deze speciale aanbidding die God zoekt, en het is als de lieflijke reuk van een reukoffer. Ps. 141:2 – *“Mijn gebed worde gesteld als reukwerk voor Uw aangezicht, de opheffing mijner handen als het avondoffer.”* Leest u Ex. 30:7-9 en ook Joh. 12:3.
- Wat het gezicht (de ogen) is voor het lichaam, is verbeelding voor de ziel en is de hoop voor de geest.
Zowel het gezicht, als de verbeelding en de hoop hebben met zien te maken. Het verbeelden, d.w.z. in gedachten iets toekomstigs zien of zien gebeuren, voltrekt zich op het niveau van de ziel. Maar de menselijke ziel kan zich (zonder God) totaal geen

realistisch beeld vormen van toekomstige zaken, laat staan van toekomstige geestelijke zaken.

De hoop zoals hier bedoeld wordt, heeft wel te maken met het reëel geestelijk zien van geestelijke zaken in de toekomst, in het bijzonder de Wederkomst van Jezus. Hoop is daarom een functie van de geest. 1 Petr. 1:1-3 – *“Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren, tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Tot een onverderfelijke, en onbevlekkelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u. Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is, om geopenbaard te worden in den laatsten tijd.”*
De wedergeboorte (door het geloof) heeft tot gevolg dat de geest wordt opgewekt en wordt gevuld met levende hoop om eens de geweldige erfenis die in de hemel klaar ligt in ontvangst te mogen nemen. Dit zal geschieden bij Jezus' Wederkomst.

- Wat de smaak (de tong) is voor het lichaam, is het verstand voor de ziel en is de wijsheid en de kennis Gods voor de geest.
Met de tong kunnen wij proeven en onderscheiden wat er in onze mond is. Zo kunnen wij met ons verstand (de ziel) allerlei vraagstukken en problemen onderscheiden. Maar toch kunnen wij met het verstand niet wérkelijk de geestelijke dingen Gods onderscheiden. Sterker nog, onwedergeboren (dus geestelijk dode) mensen achten de wijsheid van God, zoals geopenbaard in het Evangelie van het kruis, dwaasheid te zijn. Hun zienswijze kán ook niet anders, want ze leven verstandelijk vanuit hun ziel. Maar God zal die zogenaamde wijsheid en dat beperkte verstand teniet doen (1 Cor. 1:19). Leest u voor de hele context de verzen 17-31.
Matt. 11:25-27 – *“In dienzelfden tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U, Vader! Heere des hemels en der aarde! dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard. Ja, Vader! Want alzo is geweest het welbehagen voor U. Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijn Vader; en niemand kent den Zoon dan de Vader, noch iemand kent den Vader dan de Zoon, en dien het de Zoon wil openbaren.”*
Jezus maakt heel duidelijk, dat wijzen en verstandigen (met hun eigen menselijke verstand) de geestelijke dingen niet kunnen begrijpen. Dat kunnen alleen degenen aan wie Hij het wil openbaren. En dat zijn zij die een kind van God zijn geworden en wiens geest door de wedergeboorte levend is geworden. Dán zal hun geest wijsheid Gods en kennis Gods kunnen ontvangen.

Het is belangrijk, broeders en zusters, dat wij goed begrijpen dat de vijf (kwalitatief beperkte) zintuigen van de ziel de mens geen stap dichterbij God brengen. Tevens moeten we goed verstaan dat de vijf genoemde zintuigen van de geest (liefde, geloof, aanbidding, hoop, wijsheid en kennis Gods) zonder uitzondering van God komen. Het zijn Zijn geschenken aan ons, waarmee Hij na de wedergeboorte onze nieuwe geest versterkt en versiert. Maar Hij wil óók dat wij die zintuigen gaan oefenen en dus leren te gebruiken. Hebr. 5:14 – *“Maar der volmaakten is de vaste spijs, die door de gewoone de zinnen geoefend hebben, tot onderscheiding beiden des goeds en des kwaads.”*

Onze geest is het terrein waar God ál Zijn geestelijke gaven openbaart.

Jak. 1:17 – *“Alle goede gave, en alle volmaakte gifte is van boven, van den Vader der lichten afkomende, bij Welken geen verandering is, of schaduw van omkering.”*

Zo wordt de Liefde Gods in onze harten uitgestort door de Heilige Geest (Rom. 5:5).

Zo is het geloof niet uit onszelf, maar een geschenk van God (Efez. 2:8; Matt. 16:17).

Zo kunnen wij uit onszelf God niet aanbidden, maar alleen door de Geest (Joh. 4:23-24).

Zo wordt onze hoop tot stand gebracht door de Heilige Geest (Rom. 15:13; 1 Petr. 1:3).

Tenslotte ontvangen wij ook wijsheid en kennis Gods alleen maar van boven, van onze Heer (Jak. 1:5; 3:17 en Efez. 1:17).

En óók als wij als kind van God groeien en de Heilige Geest besluit om aan ons één of meer van de in 1 Cor. 12:8-10 genoemde negen gaven des Geestes te schenken ten behoeve van het Lichaam van Christus, dan zullen die Geestesgaven zich in onze geest openbaren.

Broeders en zusters, nadat God de mens had geschapen, rustte God hem toe met de vijf genoemde geestelijke zintuigen, want Hij blies Zijn levendmakende Geest in hem (Gen. 2:7). De mens wandelde in de Hof van Eden in harmonie met God. Dagelijks had hij gemeenschap met God en was in de gelegenheid om van de boom des levens, het Brood des Levens, te eten. De geest van de mens stond in contact met God. Zij ontmoetten elkaar zelfs regelmatig in de Hof van Eden en spraken met elkaar. Staat u hier eens even bij stil. De nietige mens had contact met die ontzagwekkend heilige God, de grote Schepper van hemel en aarde, onze Heiland. Zij stonden bij elkaar, zij spraken met elkaar, zij aten en dronken wellicht met elkaar. Het kan absoluut niet anders dan dat de mens was gevuld met Liefde, met geloof, met aanbidding, met hoop en met wijsheid en kennis Gods.

Maar het bleef niet zo. Helaas! God had de mens met een vrije wil geschapen. De mens mocht Hem vrijwillig liefhebben en dienen. Maar de mens koos er voor om te zondigen (Gen. 3:1-24) en hij viel, zodat zijn geest stierf (Gen. 2:17). In het volgende deel wil ik behandelen wat de tragische gevolgen waren voor lichaam, ziel en geest van de mens ná de zondeval.

Maar dat alles neemt niet weg, dat de vijf zintuigen van de geest nog steeds geschenken zijn, die God aan de mens wil geven. Want Hij voorzag ook in een reddingsplan voor het verloren mensdom en dit plan werd door Jezus ook geconcretiseerd. En God wil de wedergeboren mens die regelmatig in Zijn nabijheid vertoeft, voortdurend eet van de boom des levens en wandelt in en door de Heilige Geest (Gal. 5:16,18,25) overvloedig toerusten met de vijf geestelijke zintuigen. Ook dit zal in een van de volgende delen aan de orde komen.

Moge Jezus u deze week rijkelijk zegenen. Amen.

(wordt vervolgd)